

בס"ד. שיחת *ש"פ נח, ד' מרחשון, ה'תשכ"ה.

1 א. ידוע פתגם רבותינו נשיאינו¹, שבפירוש רש"י על התורה ישנו "יינה של תורה", פנימיות התורה.
 2 כמו־כן מובן שבפירוש רש"י ישנו הפשט שבתורה, שהרי זהו ענינו של פירש"י כפשוטו, שמבאר תורה
 3 נביאים וכתובים כפשוטו של מקרא, עד שגם ילדים הלומדים ב"חדר" יוכלו להבין, שזהו פשט שבפשט.
 4 זאת אומרת, שבפירוש רש"י ישנם שני החלקים שבתורה: חלק הפשט וחלק הסוד. ואף שבהשקפה
 5 ראשונה רחוק מאד חלק הסוד מחלק הפשט, שהרי חלק הסוד רחוק אפילו מחלק הרמז והדרוש, ובמכל־שכן
 6 שהוא רחוק מחלק הפשט, אף־על־פ־י־כן, מתאחדים בפירוש רש"י שני הקצוות - סוד ופשט - יחד.

7 והביאור בזה - על־פי המבואר ב'לקוטי תורה'² על הפסוק³ "בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", דקאי על ג'
 8 עולמות בריאה יצירה ועשיה, ואילו בנוגע לעולם האצילות (שהרי מיד נשאלת השאלה: ומה עם עולם
 9 האצילות?) מבאר ב'לקוטי תורה', שתיבת "אף" - שענינה ריבוי - מרבה עולם האצילות. והיכן כתובה
 10 תיבת "אף" שמרבה את עולם האצילות - לא ב"בראתיו" או ב"יצרתיו", אלא ב"עשיתיו" דוקא, כי עולם
 11 האצילות "לוקחים" בעשיה דוקא. וכמו כן מובן בענין פשט רמז וסוד שבתורה, שהם כנגד ד'
 12 עולמות, שחלק הסוד שבתורה שכנגד עולם האצילות - לוקחים דוקא על־ידי חלק הפשט⁴, שכנגד עולם
 13 העשיה⁵. (בנוגע לרמז ודרוש - מביא כ"ק מו"ח אדמו"ר⁶ דיעה מקבלה⁷, שרמזו הוא למעלה מדרוש,
 14 אבל בנוגע לפשט וסוד, פשוט הדבר שפשט הוא בעולם העשיה, וסוד הוא בעולם האצילות)⁸.

15 ומזה מובן, שבחירתו של רש"י במאמרי חז"ל מסויימים לכוללם בפירושו, אף שישנם עוד פירושי
 16 חז"ל על פסוקים אלו - היא מפני שמדרשי חז"ל אלו מבארים את הפשט של הפסוקים וגם את הסוד שבהם.
 17 וזה מתאים לפתגם אדמו"ר הזקן¹, שפירש"י הוא "יינה של תורה", שזהו חלק הסוד. - חלק הרמז
 18 והדרוש, אין מוכרח שיהיו בפירוש רש"י, אבל חלק הפשט והסוד, ברור הדבר שבכל ענין וענין שבפירוש
 19 רש"י ישנם חלק הפשט והסוד².

20 ב. על הפסוק¹⁰ "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו", מביא רש"י שני הפירושים¹¹:
 21 (א) "לשבח", שאפילו בדור שלו, שהיה עלול להשפיע עליו באופן הפכי [וכפי שהרמב"ם פוסק בהל'
 22 דיעות¹², שבשעה שאדם נמצא בסביבה רעה, עליו לברוח ממנה אפילו למדבר ולהישאר לבדו, שדבר
 23 זה (להישאר לבד) הוא היפך טבע האדם, ואף־על־פ־י־כן צריך לעשות אפילו דבר שהוא היפך הטבע,
 24 ובלבד שלא יהיה בסביבה רעה, כי כדי שלא להיות מושפעים מהסביבה, יש צורך במלחמה קשה ביותר]
 25 - נשאר צדיק, ו"כל־שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר".

26 (ב) "לגנאי, לפי דורו היה צדיק", אבל בדור של צדיקים "לא היה נחשב לכלום", כי: (א) לגבי צדקותו
 27 של הדור, נחשבת צדקותו לכלום. ויש לומר גם־כן (ב) צדקותו של נח, היתה באה מצד ההשפעה של
 28 הדור.

29 וצריך להבין מה שרש"י מביא הפירוש "לגנאי".

30 מה שמביא הפירוש "לשבח" - מובן, כי רש"י בא לפרש פשוטו של מקרא, ופשוטו של מקרא מכריח
 31 שיש לפרש תיבת "בדורותיו", שבפשטות היא מיותרת (שהרי הכתוב היה יכול לומר "צדיק תמים היה",

1 רשע כו' (מלקו"ש שם).

2 (6) לקו"ד ח"ד תשעא, א.

3 (7) מ"ח מס' חיוב הנשמות פ"א מ"ב.

4 (8) ראה גם בהנסמן בלקו"ש חכ"א ע' 36 הערה 57.

5 (9) להעיר מלבוש האורה לפ' בראשית: "כל הדברים

שבפרש"י יש בהם נגלה ונסתר ושניהם אמת".

6 (10) ריש פרשתנו.

7 (11) שבסנהדרין קח, א.

8 (12) רפ"ו.

* הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפסה
 בהוספות ללקו"ש ח"ה ע' 279 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד
 איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

1 (1) סה"ש תרצ"ז ס"ע 197 (נעתק ב"היום יום" כט שבט).

2 (2) ר"פ בלק.

3 (3) ישע' מג, ז.

4 (4) ראה לקו"ת ויקרא ה, ד, שמביא שם הענין ד"אף עשיתיו"

לענין השייכות דפנימיות התורה למקרא (מלקו"ש ח"ה ע' 1

הערה 3).

5 (5) ולהעיר מסדר הבנים בהגש"פ - שג"ז כנגד אבי"ע: חכם